

Kamionna_4
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Międzychód	
Miejscowość	Kamionna	PMI_KM

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	22.10.2013	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	1 godzina	Forma i wielkość	Plik Audio/MP3 56,7 MB
Przeprowadzający	R.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PMI_KM_04	K	81 lat		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Nie po niemiecku jest Kame czyta się Keime”.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	„Kozie Górkę gdzie jest rurociąg, gdzie jest miasto z pompą tu jak się wyjeżdża i tam ten cały laszek to są Kozie Góry, później są Dębiny, Wiktorowo na dole jest ale to już jest wieś, Mosberg czyli ten folwark tam gdzie Piterki mieszkają. Mosberg zawsze mówili od zawsze bo tam był duży majątek właścicielski i potem zrobili 4-5 gospodarstw, Kociołek to jest takie jezioro”.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	„Niektórzy mówią, że co noc, a inni że tylko w Sylwestra wynurza się Kościół, kiedyś tam faktycznie był Kościół i on zapadł się ponoć nieraz słyhać bicie dzwonów. Tak do końca nie wiadomo jak to jest z tą legendą”.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<div style="display: flex;"> <div style="flex: 1;"> <p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św.</p> </div> <div style="flex: 2;"> <p>„Kiedyś były Dom Kultury organizował zabawy takie bardziej dla dzieci też z wróżbami było lanie wosku przez klucz</p> </div> </div>

	Katarzyny (Katarzynki)	<p>podstawowe, ja nie chodziłam bo jakby roczniki młodsze kolega prowadzi gromadę zuchową i tam jakby bardziej byłam zawsze ”</p> <p>Respondenci przytaczają tradycje wróżb na Andrzejkę. Jedną z nich było lanie wosku przez dziurkę od klucza do zimnej wody a następnie odczytywanie znaczenia rzuconego cienia przez powstały wosk. Kolejną wróżbą niegdyś wykonywaną przez informatorów było przekładanie butów, który but pierwszy dotknie ściany bądź wyjdzie za próg ta osoba pierwsza wyjdzie za mąż lub się ożeni”.</p>
2.	św. Marcina/11 listopada	<p>„Nie nic konkretnego, rogali nie pieczemy, kupujemy. Kiedyś mówili, że idzie Marcin na białym koniu przyjedzie. Niestety nie wiem o co chodzi w tym powiedzeniu”</p> <p>Respondenci nigdy nie piekli tradycyjnych rogali Marcinkowskich.</p>
3.	Adwent	<p>„Jest taka tradycja zazwyczaj mamy taki mały wianuszek do postawienia ze świeczkami. Jak byliśmy młodszy to codziennie chodziliśmy na Roraty a mama to jeszcze chodziła o 6 rano, jak jeszcze nie było oświetlenia we wsi i mamy postanowienie ale to tak każdy siebie pilnuje”.</p>
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	<p>„Zawsze czyściliśmy buty i stawialiśmy na parapecie jak byliśmy młodszy tak symbolicznie zawsze”</p> <p>Respondenci przytaczają tradycję czyszczenia butów i wystawiania ich w widoczne miejsca, w które to buty Św. Mikołaj miał przynosić małe upominki najczęściej były to słodkie. Mikołajki odbywają 6 grudnia.</p>
5.	Wigilia	<p>„Zawsze mamy prawdziwe drzewko z racji tego, że mój chrzestny jest leśniczym, drzewko stoi zazwyczaj jak wytrzyma najczęściej do kolędy a że u nas jest na końcu to nie raz przetrwa ta choinka, sianko mamy pod obrusem, talerz dodatkowy dla wędrowca, przed wieczerzą modlimy się, dzielimy się opłatkiem, zawsze ktoś chodził do obory, zawsze dziadek chodził, tata chodził teraz brat i opłatkiem się dzielę i z pieskami ze wszystkimi zwierzętami, 12 dań się staramy ale trochę ciężko ucelować, zupę mamy grochówkę tata zawsze bardzo lubił i oczywiście barszcz czerwony, makielki z bułką, ryby, pierogi zawsze obowiązkowo, karp w galarecie, kompot z suszu”.</p>
6.	Pierwsze i Drugie	<p>„My jesteśmy w domu pierwsze święto wiadomo odpoczynek</p>

	Święto Bożego Narodzenia	bo zawsze na tą Pasterkę ja śpiewam w chórze kościelnym bracia są ministrantami więc w odpoczywamy po tej Pasterce a w Drugie święto to zawsze przyjeżdża mamy siostra z rodziną także tutaj w domu spędzamy”. Respondenci spędzają w gronie rodzinnym. Nie ma z tymi dniami żadnych tradycji.
7.	Sylwester/Nowy Rok	„Kiedyś wynosili bramy ale przez parę lat już nie za bardzo, we wsi to w Domu Kultury sobie prywatnie robią, kiedyś pamiętam, że o tej 24 to ludzie wychodzili składali sobie życzenia teraz to raczej nikogo nie ma, może przez to że ludzie wyjeżdżają, my to zależy od roku teraz to 2 lata z rzędu byliśmy w domu, przyjeżdżała dziewczyna brata z Poznania i mamy siostra także tak w domku”. W wioskach był zwyczaj wystawiania bram następnie chowania je j. Była to forma psikusów.
8.	Trzech Króli	„Dzieci nie chodzą, piszemy kredą na drzwiach” Respondenci przytaczają tradycję pisania poświęconą kredą na drzwiach trzech liter C+M+B=bieżący rok, respondenci nie wiedzą skąd taki zwyczaj został on przekazany z pokolenia na pokolenie. Litery według respondentów oznaczają KACPER, MELCHOIR, BALTAZAR.
9.	Kolędnicy	Nie ma zwyczaju.
10.	MB Gromnicznej	„Jak jest burza to zapalamy Gromnicę”.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„Kiedyś piekłam ale teraz jest ciężko z czasem, to tak zależy, ja piekłam zawsze z powidłami”.
12.	Topienie Marzanny	„Jak chodziliśmy do szkoły i do przedszkola to zawsze topiliśmy, to był taki kolorowy przemarsz, poprzebierani byliśmy”.
13.	Środa Popielcowa	„Woreczki z popiołem kiedyś przyczepialiśmy i potem szłam do Kościoła i ten popiół się za mną sypał. A do Kościoła teraz się chodzi tylko już nie ma tego zwyczaju”. Respondenci przytaczają zwyczaj zawieszania na szpilce małych woreczków wypełnionych popiołem jako forma psikusów.
14.	Śródpoście	Brak informacji.

15.	Niedziela Palmowa	„Jak najbardziej jest obchodzona to wiadomo tak bardziej religijnie zbieramy się na rynku koło Św. Wawrzyńca to wprowadził obecny proboszcz tam jest czytane Pismo Św., poświęcone palmy i potem już normalnie idziemy do Kościoła ale te palemki to są zwykłe gałązki, kiedyś jedliśmy te kotki z poświęconej palmy na zdrowie ale tylko jeden trzeba było zjeść.”
16.	Triduum Paschalne	„Teraz już tak zanikają ale jak ktoś się obudzi i sobie przypomni to są codziennie można robić Boże Rany(śmiech)”. Respondenci przytaczają tradycję Bożych ran czyli delikatne bicie najczęściej gałązką. Zazwyczaj Bił ten kto najwcześniej wstanie.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Z koszyczkiem różnie to zależy zazwyczaj jak siostra była młodsza t ja z nią chodziłam, nieraz bracia różnie, wkładamy do koszyczka jajka, białą kiełbasę, wędlinę, sól, pieprz, baranka z masła, chleb. W sobotę o 22 idziemy na Rezurekcję i w niedziele jemy śniadanie dzielimy się święconką, kiedyś robiliśmy pisanki a teraz już zanikło, w tym roku kuzynki u nas były i dostały pisaki i na szybko robiły pisanki, przed śniadaniem mamy modlitwę”.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„Śmingus to oj tak jak najbardziej, lejemy się wodą ale też zależy jak pogoda”.
19.	Zielone Świątki	„Nigdy nie były obchodzone za bardzo, kiedyś tatarakiem przyzdabiało się okna i brzożami się przyzdabiało wjazd na podwórko”.
20.	Boże Ciało	„W Boże Ciało to jak stawiali te ołtarze to zawsze się brało gałązkę i to zawsze lecieli i to nie zabobon tylko sprawa Kościelna i wkładało się tą gałązkę w domu gdzieś za obraz bo to ma odstraszać uroki i chronić, teraz też jest procesja i ołtarze robią poszczególne wioski”.
21.	św. Jana	Nie ma tradycji.
22.	MB Zielnej	„Tak robimy bukiety z ziół to zależy ja generalnie zawsze idę na spacer jakieś ładniejsze kwiaty, zbóż już nie ma bo są pokoszone ale kwiatki coś się znajdzie i idziemy z tym do poświęcenia do Kościoła i później za rok spalamy”.

23.	MB Siewnej	Nie ma tradycji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Jesteśmy w domu daleko na cmentarz nie mamy, sprzątamy groby, mamy siostra przygotowuje do dziadka to ona zawsze tak załatwia, my tak raczej działka żywe kwiaty i znicze a ciocia to mieszka w lesie to świerku ma dosyć zawsze coś tam zrobi sama”. Respondenci uczestniczą w Mszy za dusze zmarłych, która odbywa się albo na cmentarzu albo w Kościele, przystrajają groby najczęściej kwiatami oraz zniczami.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	„Bery to jest tradycja długo wstać sięga sprowadzona jest z Niemiec jak ludzie po II Wojnie Światowej wyjeżdżali do pracy do Niemczech to stamtąd się wzięło. To się zaczyna w sobotę przed środą popielcową i w sobotę właśnie chodzą te małe dzieci czyli podstawówka, gimnazjum, w poniedziałek chodzą średnie bery czyli szkoła średnia i nie zamężni a te stare bery chodzą we wtorek to są osoby zamężne i te najczęściej które mają już swoje dzieci i rodziny. Odwiedzają każdy dom we wsi na Mosbergu kiedyś jeździli po sąsiednich wioskach ubiór to jest najmniejszy problem największy problem to jest kręcenie powiązów do misia, chłopaki się zbierają, ręce potem bolą i obwijają takim powiązem nogi, ręce i taki chłopak chodzi cały dzień w stroju, kiedyś było za dużo osób i połowa nie mogła iść a teraz jest coraz mniej” „Na koniec oktawy Bożego Ciała też robimy wianki i też chodzi się je poświęcić do Kościoła i zostają później gdzieś za obrazem powieszane”.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„Jest taki przesąd, że jeśli ktoś będzie dla kobiety w ciąży nie miły to myszy mu ubrania wygryzą, czerwona wstążeczka w wózku też funkcjonuje we wsi przeciw oczarowaniom”.
2.	Ślub i wesele	„Pól teram zawsze był robiony dzień przed weselem teraz robią tydzień przed moim zdaniem to jest dobry zwyczaj bo tak z dnia na dzień to jednak... trzaskają szkło tylko teraz podstawiają kontener i do kontenera trzaskają kiedyś to pod domem jeszcze coś tam zawsze przywieźli to było ciekawiej jak para młoda musiała potem to wszystko sprzątać”.
3.	Śmierć i pogrzeb	„Zasłaniali kiedyś lustra żeby się nie odbijała trumna, żeby szybko ta śmierć nie wróciła, różaniec jest odmawiany zawsze

		przez te 3 dni do pogrzebu i kiedyś odmawiano je w domu nieboszczyka a teraz w Kościele, Ciało nie powinno leżeć przez niedzielę w kostnicy bo jest taki przesąd, że zabierze kogoś ze sobą”.
4.	Inne zjawiska	„U nas w domu jak się sól rozsypie to będzie hałas, dziadek miał w chlewie zawsze powieszoną czerwoną wstążkę żeby nikt uroku nie rzucił”.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		„Chyba nie mamy żadnej takiej potrawy”.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	„Jest Krzyż naprzeciwko nas, potem w środku wsi jest jeszcze jeden i jak na Mosberg się jedzie, jest Figura matki Boskiej koło strażnicy, figura Wawrzyńca na środku rynku stoi, Wawrzyńca chyba postawili bo był pożar nie wiem dokładnie jak to było był pożar we wsi i się modlili do św. Wawrzyńca i on uratował. Matkę Boską to odnawiali bo ona była zniszczona w czasie wojny i potem ją odbudowali jakieś 7 lat temu”.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	„Pieszycy nie ma pielgrzymek zdarza się, że Klub Seniora organizuje do Lichenia to wtedy można z nimi się zabrać”.

6.	Lokalne odpusty	„Teraz już jest mało na odpustach tych straganów jeden, dwa to jest huk, jest to odpust parafialny. Uroczysta Msza to jest głównie”.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	„Właśnie już nie z racji tego, że jest ten jarmark to już nie bo to jakby wszystko razem miało być”.
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	„Co roku odbywa się Jarmark teraz był już 7, fajnie jest, jest coś takiego innego bardziej mi się podobało jak było to organizowane na rynku były stragany z takimi lokalnymi produktami miód był na przykład, jakieś własnoręczne robótki można było obejrzeć, namiot był z harcerzami to co się we wsi dzieje”.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.